

		СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	
Освітньо-професійна програма	«Публічне управління та адміністрування»	
Освітній рівень	другий (магістерський)	
Форма навчання	денна	
Кафедра	державного управління і місцевого самоврядування	
Викладачі	Чикаренко Ірина Аркадіївна , д.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Маматова Тетяна Валеріївна , д.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування	
Профайли викладачів	http://www.dridu.dp.ua/institut/kafedra/mup.htm (сторінки у презентації кафедри)	
Контактний тел.	056 794-58-27/30 (кафедра), к. 410	
E-mail:	irina_chikarenko@dridu.dp.ua , mamatova@dridu.dp.ua	
Сторінка у Google class	https://classroom.google.com/	
Консультації	<i>Очні консультації:</i> 2 години, із розкладом можна ознайомитися на кафедрі (к. 410) <i>Он лайн- консультації:</i> https://classroom.google.com/	

АНОТАЦІЯ

На межі XX – XXI сторіччя у країнах Європи, США та інших країнах, у т.ч. і в Україні, почали активно запроваджуватися нові концепції, підходи та моделі публічного управління, пов'язані з намаганням створити гнучкішу й результативнішу ринково-орієнтовану систему, стратегічно спрямовану на клієнта-громадянина. Отриманий досвід реформ свідчить, що це можна зробити шляхом переходу від традиційного адміністрування до менеджменту, із залученням його ідеології, методології, передових підходів і практик. На підставі застосування підходів менеджменту у вітчизняному публічному управлінні реалізуються зміни, суть яких полягає у поступовому переході від традиційних моделей адміністрування, базованих на цінностях і ментальності належного виконання функцій, до таких, де провідним є орієнтація на досягнення соціально-визначеного результату, людина розглядається як клієнт і споживач послуг, а система публічного управління оцінюється крізь призму її здатності задовольняти динамічні потреби громадян.

Вивчення дисципліни «Муніципальний менеджмент» спрямоване на формування у слухачів системи знань щодо сучасних концепцій, підходів, технологій та інструментів побудови якісного нового, орієнтованого на соціально-визначений результат публічного управління на засадах менеджменту, та комплексу умінь щодо застосування визнаного у світі інструментарію менеджменту для формування політик і розв'язання публічно-управлінських проблем.

Дисципліна	вибіркова
Кількість кредитів / Кількість змістових модулів	4 / 1
Рік підготовки / Семестр	1-й / 2-й
Загальна кількість годин	120
Лекції / Практичні та семінарські / Контрольні заходи / Самостійна робота, годин	16 / 16 / 4 / 84
Індивідуальне завдання, годин	12
Вид контролю	Диференційований залік

1. Мета навчальної дисципліни

Формування цілісної системи знань щодо сучасних концепцій, підходів, технологій та інструментів побудови якісного нового, орієнтованого на соціально-визначений результат публічного управління на засадах менеджменту, та комплексу умінь щодо застосування визнаного у світі інструментарію менеджменту для формування політик і розв'язання проблем муніципального управління: ЗК 1-5; 7; СК 2, 8, 10, 12, 13.

2. Очікувані результати навчання та оцінювання їх досягнення

Результат навчання за дисципліною	Оцінювання результату
1. Продемонструвати <i>розуміння</i> теоретичних основ менеджменту в публічному управлінні, тенденцій його розвитку та ролі у забезпеченні належного рівня та якості життя населення	Тестування під час підсумкового контролю та у режимі самооцінювання
2. Продемонструвати <i>знання</i> актуальних підходів, інструментів та технологій, що можуть підвищити ефективність сучасного публічного управління, зокрема, через запровадження у публічно-управлінську діяльність елементів інноваційного, стратегічного, проєктного та муніципального менеджменту, менеджменту якості, Lean (ощадливого управління) та Agile (гнучкого управління)	Презентація результатів обговорення в малих групах самоменеджменту як технології самоорганізування публічного службовця Тестування під час підсумкового контролю та у режимі самооцінювання
3. Продемонструвати <i>розуміння</i> основ розробки та реалізації на регіональному, місцевому та муніципальному рівнях інноваційних ідей, проєктів, кластерів, формування політик у різних сферах публічного управління тощо.	Тестування у режимі самооцінювання
4. Продемонструвати <i>здатність</i> ініціювання та розроблення політик (у т.ч. з якості), проєктів (у т.ч. під гранти), кластерів (у т.ч. муніципальних та міжмуніципальних), інноваційних продуктів (технологій, послуг)	Обговорення результатів виконання індивідуального завдання у рамках командної роботи. Оцінювання викладачем оригінальності та повноти обґрунтування пропозицій.
5. Продемонструвати <i>навички</i> розробки та практичного впровадження зазначеного	Обговорення результатів виконання індивідуального завдання у рамках командної

інструментарію менеджменту у діяльність органів публічного управління та адміністрування задля підвищення ефективності та якості цієї діяльності	роботи. Оцінювання викладачем оригінальності та повноти обґрунтування пропозицій.
б. Продемонструвати <i>навички</i> підготовки публічної презентації розробленої концепції проекту створення муніципального / міжмуніципального кластеру.	Презентація та обговорення результатів індивідуального завдання під час захисту командної роботи «Розробка концепції проекту створення муніципального / міжмуніципального кластеру». Оцінювання викладачем та peer-assessment результатів захисту командної роботи.

3. Зміст дисципліни

Тема 1. Муніципальний менеджмент у системі публічного управління

Характеристика сучасних уявлень щодо побудови публічного управління на засадах менеджменту. Сучасні концепції публічного управління: від менеджералізму до віртуальної держави (концепція менеджералізму (Public Management); концепція держави загального добробуту (Welfare Itate); концепція мінімальної держави (Minimal State); концепція корпоративного управління (Corporate Governance); концепція належного урядування (Good Governance); концепція нового державного менеджменту (New Public Management); концепція держави як соціо-кибернетичної системи (Socio-Cybernetic System); концепція політичних мереж (Networked Government) тощо). Поняття муніципального менеджменту. Муніципальний менеджмент як один із видів менеджменту в публічному управлінні. Ключові ознаки й проблемне поле муніципального менеджменту.

Тема 2. Програмування розвитку муніципальних утворень

Основні концептуальні положення стратегічного планування розвитку територій і громад. Вплив регіональної Smart-спеціалізації на розвиток територій та громад. Засади й технологія розробки сценарію розвитку громади. Програмно-цільове структурування генеральної мети розвитку громади: від цілей до проектів їх реалізації. Оцінювання суспільної корисності проектів місцевого розвитку та визначення стратегічного результату в аспекті вигід громади. Програмно-цільове формування бюджетів у системі стратегічного планування муніципального розвитку. Основи управління муніципальною власністю на корпоративних засадах. Кластерна модель розвитку місцевої та регіональної економіки. Зарубіжний та вітчизняний досвід кластерної діяльності. Муніципальні та міжмуніципальні кластери.

Тема 3. Менеджмент якості в органах муніципального управління

Управління на основі моделей якості у сфері публічного управління. Інноваційні підходи у практиці забезпечення якості публічних послуг: від громадянина-клієнта до стейкхолдера. Особливості стандартизації, оцінювання відповідності та управління якістю в муніципальному управлінні. Міжнародна стандартизація задля забезпечення сталого розвитку. Інтегровані системи менеджменту органів публічного управління на основі: ISO 18091 (застосування ISO 9001 в суб'єктах місцевого самоврядування); ISO 20121 (вимоги до системи менеджменту сталості заходів), ISO серії 21500 (комплекс стандартів управління проектами, програмами та портфелями), ISO 22301 (системи менеджменту безперервності бізнесу), ISO 26000 (соціальна відповідальність), ISO серії 31000 (управління ризиками), ISO серії 37100 (комплекс стандартів на системи менеджменту та оцінювання результативності системи та її внеску у досягнення Цілей сталого

розвитку); ISO серії 14000 (системи менеджменту навколишнього середовища); ISO серії 45000 (системи менеджменту професійного здоров'я та безпеки / охорони праці).

Тема 4. Менеджмент в органах муніципального управління на основі моделей організаційної досконалості, Agile та Lean

Моделі організаційної досконалості. Застосування загальної схеми оцінювання (CAF) як основи постійного вдосконалення. Kaizen – безперервне поліпшення діяльності з метою підвищення цінності та зменшенні витрат. Lean (ощадливе управління) як основа виключення всіх дій, які не додають цінності для споживача публічних послуг. Принципи Agile для забезпечення спритності й гнучкості органів публічного управління. Метод Scrum для створення продуктивних проектних команд в публічному управлінні. Kanban як основа CRM-систем. Конфлікт-сенситивний програмний та проектний менеджмент.

4. Передумови вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є такі обов'язкові дисципліни: «Економіка та врядування»; «Публічне управління в соціально-гуманітарній сфері»; «Місцеве самоврядування в системі публічного управління»; «Стратегічне управління».

5. Політики курсу

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають дотримуватися Кодексу академічної доброчесності, графіку відвідування занять та термінів виконання робіт поточного та підсумкового контролю.

6. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин / макс. балів / % від підсумкової оцінки
Формування сценарію розвитку громади	2 (5%)
Розроблення політики у сфері якості органу муніципального управління	2 (5%)
Самооцінювання органу муніципального управління за моделлю CAF	4 (10%)
Реалізація принципів Agile для забезпечення гнучкості органу муніципального управління	4 (10%)

7. Теми семінарських занять

Назва теми / вимоги щодо оцінювання	Кількість годин/ макс. балів / % від підсумкової оцінки
Презентація результатів командної роботи щодо розробки концепції проекту створення муніципального / міжмуніципального кластеру. Здійснюється оцінювання як безпосередньо викладачем, так і колегіально (командами): викладач – макс. 80 балів; peer-assessment – макс. 20 балів.	4 / 100 (40 %)

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Концепція менеджменту (Public Management); концепція держави загального добробуту (Welfare Itate); концепція мінімальної держави (Minimal State); концепція держави як соціо-кибернетичної системи (Socio-Cybernetic System); концепція політичних мереж (Networked Government)	10
Оцінювання суспільної корисності проектів місцевого розвитку та визначення стратегічного результату в аспекті вигід громади. Програмно-цільове формування бюджетів у системі стратегічного планування муніципального розвитку. Основи управління муніципальною власністю на корпоративних засадах	12
Основні вимоги міжнародних стандартів: ISO серії 14000 (системи менеджменту навколишнього середовища); ISO 22301 (системи менеджменту безперервності бізнесу); ISO 26000 (соціальна відповідальність); ISO серії 31000 (управління ризиками); ISO серії 45000 (системи менеджменту професійного здоров'я та безпеки / охорони праці)	14
Метод Scrum для створення продуктивних проектних команд в публічному управлінні. Kanban як основа CRM-систем. Конфлікт-сенситивний програмний та проектний менеджмент	14
Усього годин	50

9. Індивідуальні завдання

Тема	Завдання	Критерії оцінювання
Розробка концепції проекту створення міжмуніципального / міжмуніципального кластеру	На прикладі окремої території (ОТГ, району, області) чи муніципального утворення (село, селище, місто), пов'язаного з вашим життям та / або професійною діяльністю, або на прикладі окремої галузі (сфери діяльності), в якій ви працюєте (охорона здоров'я, освіта, соціальний захист населення, культура, охорона навколишнього середовища, безпека життєдіяльності, житлово-комунальне господарство, агропромисловість, туризм, транспорт та промисловість та ін.) здійснити опрацювання елементів розробки муніципального / міжмуніципального кластеру на засадах проектного підходу та сформулювати концепцію відповідного проекту щодо його створення	– викладач – макс. 80 балів (коректність розроблення складових стратегії (50), оригінальність (5), якість презентації (5) та відповідей на запитання (20); – peer-assessment – макс 20 (якість презентації (10) та відповідей на запитання (10)).

10. Методи контролю та розподіл балів, які отримують здобувачі вищої світи

Підсумкова оцінка з дисципліни «Муніципальний менеджмент» складається з отриманого відсотку балів за результатами поточного контролю та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється за результатами участі в дискусіях та обговореннях проблемного навчального матеріалу та за результатами презентації командної роботи, включаючи індивідуальне завдання кожного члена команди, з розробки концепції проекту створення муніципального / міжмуніципального кластеру, а саме:

- 30 % балів – за активність у опануванні навчального матеріалу та присутність не менш ніж 80 % навчальних занять;
- 40 % балів – за результати презентації та захисту командної роботи з розробки концепції проекту створення муніципального / міжмуніципального кластеру;
- 30 % балів – диференційований залік (комп'ютерне тестування).

Шкала оцінювання

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

11. Методичне забезпечення (бібліотека, е-банк навчально-методичних видань)

1. Інноваційні інструменти забезпечення сталого суспільного розвитку в умовах економіки знань: навч. посіб. у слайдах/ Т. В. Маматова, В. М. Молоканова, І. А. Чикаренко. – Дніпро : ГРАНІ, 2018. – 220 с.
2. Муніципальний менеджмент : навч. посіб. / колектив авторів, за заг. і наук. ред. Шарова Ю.П. – К. : Атіка. – 2009. – 404 с.
3. Муніципальний менеджмент: Ситуаційні вправи, тренінгові та тестові завдання : навч. посіб. / колектив авторів, за заг. і наук. ред. Шарова Ю.П. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010. – 109 с.
4. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Муніципальний менеджмент» (для слухачів заочно-дистанційної форми навчання) – 4-те вид., випр. та доповн. / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 44 с.
5. Проектний менеджмент в публічному управлінні : підручник / кол. авт. ; за наук. ред. Ю. П. Шарова. – Київ : НАДУ, 2017. – 344 с.

12. Базова література (бібліотека та е-банк навчально-методичних видань)

1. Інструменти забезпечення ефективності, результативності та якості діяльності органів державної влади / М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, О. Бутенко, Ю. Єрченко; за заг. ред. В. Купрія. – Київ: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. – 178 с. – Режим доступу : <http://www.center.gov.ua/com-phocagallery-controlpanel/biblioteka>.
2. Менеджмент якості в органах місцевого самоврядування : монографія / О. Бортнік, С. Квітка, Т. Маматова, С. Серьогін ; за заг. ред. С. Серьогіна. – Д. : Грані, 2015. – 140 с.
3. Практичні інструменти регіонального та місцевого розвитку : навч. посіб. / В. А. Рач, А. Гоне, М. А. Черенкова та ін.; за ред. проф. В. А. Рача. – Луганськ : Віртуальна реальність, 2007. – 156 с.
4. Управління знаннями: електронне навчання управління проектами в Спільноті практик: Сталий розвиток : практич. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. І. Катерняка, Т. Маматової. – Київ : DESPRO, 2021. – 193 с. URL : <https://despro.org.ua/news/detail.php?ID=2302>
5. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти : монографія / С. М. Серьогін, Ю. П. Шаров, Є. І. Бородін, Н. Т. Гончарук [та ін.] ; за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, Ю. П. Шарова. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2016. – 278 с.
6. Управління проектами : навч. посіб. / Т. В. Маматова, В. М. Молоканова, І. А. Чикаренко, О. О. Чикаренко. – Дніпро : ГРАНІ, 2018. – 128 с.

7. Управління змінами в публічному адмініструванні : навч. посіб. / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко, Т. В. Маматова [та ін.] ; за наук. ред. Ю. П. Шарова. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2012. – 148 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Веб-сайт «Он-лайн платформа ДФРР» <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/derzhavniy-fond-regionalnogo-rozvitku/veb-sayt-on-layn-platforma-dfrr/>
2. Державний фонд регіонального розвитку <http://dfrr.minregion.gov.ua/>
3. Законодавство України // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>.
4. Урядовий портал // <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
5. Національне агентство України з питань державної служби // <http://nads.gov.ua>.
6. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. – Режим доступу : <http://www.center.gov.ua>.
7. Український національний ресурсний центр CAF / Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. – URL : <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/3541-український-національний-ресурсний-центр-caf>.
8. Офіційний сайт напряму з покращення якості надання адміністративних послуг для населення Програми «U-LEAD з Європою». – Режим доступу : <https://tsnap.ulead.org.ua>.
9. Спільнота практик : Сталий розвиток. – Режим доступу : <http://udl.despro.org.ua>.
10. RegioNet / RegioNet: Національна мережі фахівців та практиків з регіонального та місцевого розвитку. – Режим доступу : <https://regionet.org.ua/>.
11. Центр управління знаннями «Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку». – Режим доступу : <http://rozvytok.in.ua>.
12. CAF - Common Assessment Framework. – Access mode : <https://www.eupan.eu/caf/>
13. International Organization for Standardization. – Access mode : <https://www.iso.org>